

Statens vegvesen
Att. Øyvind Haugland
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liudmila Pechinkina, 37017847

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling av sprengstein i Breidflå i Evje og Hornnes kommune – ny gang- og sykkelvei

---

Statsforvalteren i Agder gir Statens vegvesen tillatelse til å fylle ut inntil 7 000 m³ masser i Breidflå i Evje og Hornnes kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 16.07.2021 om utfylling i Breidflå og vedlegg til søknaden.

1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Statens vegvesen tillatelse til å fylle ut inntil 7 000 m³ sprengstein i Breidflå ved gnr./bnr. 14/26, 17/43 og 600/39 i Evje og Hornnes kommune.

Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Vi viser til varsel om saksbehandlingsgebyr i brev av 17.08.2021. Statsforvalteren har vurdert tidsbruken som er grunnlaget for valg av gebyrsats, og kommet frem til at det er riktig å legge gebyret på sats 7. Dette tilsvarer kr 16 900, jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

3 Sakens bakgrunn

Sykkelrute 3 går i dag langs rv. 9 fra Kristiansand opp Setesdalen. Det har lenge vært et ønske om å få på plass en sykkeltrasé parallelt med rv. 9 over Breidflå/Voilan i Evje og Hornnes kommune. I forbindelse med utbedring av rv. 9 sør for Breidflå/Voilan får Statens vegvesen (heretter SVV) overskuddssteinmasser. SVV ønsker å bruke disse massene til å tilrettelegge for etablering av gang- og sykkelvei langs eksisterende trasé for rv. 9 over Breidflå/Voilan og søker om tillatelse til å fylle ut ca. 7 000 m³ sprengstein i Breidflå ved gnr./bnr. 14/26, 17/43 og 600/39 i Evje og Hornnes kommune. For utfyllingen under vannoverflaten blir det brukt stor stein for etablering av hulrom og oppvekstområder for fisk. Den omsøkte utfyllingen vil være en utvidelse av eksisterende veifylling på østsiden av rv. 9 over Breidflå/Voilan, se figur 1. Det er anslått i søknaden at tiltaket vil berøre et bunnareal på ca. 1 300 m².

Figur 1. Situasjonsskart over eksisterende rv. 9 over Breidflå/Voilan. Den omsøkte utfyllingen skal være rett øst for rv. 9 (kartutsnitt fra Norgeskart).

I forbindelse med den omsøkte utfyllingen ble det gjennomført sedimentundersøkelser i juni 2021. I søndre del av tiltaksområdet ble det målt forhøyede konsentrasjoner av antracen. Tiltakshaver foreslår å benytte langsgående siltgardin på sør- og nordsiden av dagens bru for å hindre partikkelspredning inn i Voilan.

Evje og Hornnes kommune fattet den 19.10.2021 vedtak om dispensasjon fra arealformålet «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» i kommuneplanens arealdel, for etablering av gang- og sykkelvei langs østsiden av rv. 9 over Voilan/Breidflå (kommunens referansenr. 2021/608).

Rettslig utgangspunkt Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige

ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 17.08.2021 søknaden på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi har fått én uttalelse.

Norsk maritimt museum skriver i e-post av 19.08.2021 om at de ikke har noen anmerkninger til tiltaket.

5 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

De viktigste konsekvensene av utfylling i vann er midlertidig forringelse av vannkvalitet i form av nedslamming, spredning av partikler fra sediment og utfyllingsmasser samt endring av habitatet til vannlevende organismer. Dersom sedimentene i tiltaksområdet er forurensede, kan tiltaket øke potensialet for biotilgjengelighet av miljøgifter bundet til sedimenter, f.eks. ved at miljøgifter blir frigjort eller remobilisert. I tillegg kan støy under arbeidene ha negativ påvirkning på dyr og redusere verdien av rekreasjon og friluftsliv. Vi har vurdert disse momentene i det som følger.

Forurensningssituasjonen i tiltaksområdet

Ifølge oversendt rapport fra sedimentundersøkelsen i tiltaksområdet som ble gjennomført i juni 2021, ble det tatt prøver i tre prøvepunkter som ble analysert for metaller, polysykliske aromatiske hydrokarboner, polyklorerte bifenyler og tributyltinn. Sedimentenes sammensetning (kornfordeling) ble også analysert. Det er påvist forhøyet konsentrasjon av antracen i prøvepunkt VH3 (lengst sør i tiltaksområdet). Denne tilsvarer tilstandsklasse III (dårlig) for sediment, jf. Miljødirektoratet sin veileder M-608 «Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota». Konsentrasjonene av de resterende analyserte stoffene i samtlige prøvepunkter tilsvarer tilstandsklasse I (bakgrunn) og II (god).

Miljøgifter, herunder PAH-forbindelser, binder seg til små partikler og kan frigjøres hvis sedimentene blir forstyrret som følge av tiltak i sedimenter. Ifølge analyseresultatene består sedimentene i prøvepunkt VH1 og VH2 hovedsakelig av sand (92-93%), mens sedimentene i prøvepunkt VH3 inneholder relativt mye silt (32 %). Vi vurderer derfor at det er en viss fare for spredning av forurensende partikler fra sedimenter i den sørlige delen av tiltaksområdet.

Selve utfyllingsmassene er en potensiell forurensningskilde. Det er ifølge søknaden lokal sprengstein som skal benyttes til utfylling. Sprengstein kan inneholde nydannede partikler fra sprengningsarbeid som kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Mengde sprengstoff og sprengningsteknikk

har betydning for dannelse av finstoff, og finstoffmengde er bl.a. ofte mindre ved sprengning i dagen som er tilfellet i den konkrete saken. Ved sprengning av noen bergarter dannes det spisse/nåleformede partikler som kan føre til mekaniske skader på vannlevende organismer, særlig på gjellevev hos fisk og filtrerende bunndyr og dyreplankton. Etter vår vurdering vil siltgardin begrense spredning av partikler fra utfyllingsmassene ut fra tiltaksområdet. Siltgardin vil også fungere som partikkelsperre for å hindre spredning av forurensede partikler i sedimentene. Vi stiller derfor vilkår om bruk av siltgardin øst for utfyllingen og under brua for å hindre partikkelspredning til Voilan, jf. vilkår 3. Vi stiller i tillegg vilkår om at utfyllingsmassene ikke skal inneholde stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig, og heller ikke stein med fare for innhold av sulfidholdige bergarter, jf. vilkår 2.

Sprengstein kan inneholde rester av nitrogenforbindelser fra sprengning (uomsatt nitrogen), noe som kan føre til utlekking av nitrogen. Sprengstein fra dagbrudd inneholder som regel mindre mengder nitrogen enn tunnelstein. Ettersom det er relativt små mengder stein som skal fylles ut (mellomstor utfylling) og tilførsel av nitrogen antas å ha mindre eutrofieringseffekt i ferskvann, vurderer vi at ekstra nitrogen ikke vil ha vesentlig påvirkning på vannkvaliteten. Heller ikke pH-verdien i vann blir etter vår vurdering endret grunnet vannforekomstens størrelse og god vanngjennomstrømning.

Dersom det brukes plastslanger/ledninger under sprengning, kan sprengstein ha plastrester som fort kan spres ut i vannmassene. Vi forutsetter at det brukes elektriske tennsystemer ved sprengning. Vi stiller vilkår om at tiltakshaver bl.a. skal fjerne synlig plast før utfyllingsarbeidene og iverksette tiltak for å redusere plastforsøpling etter at tiltakene er gjennomført, jf. vilkår 2. Vi viser for øvrig til Miljødirektoratets sitt faktaark om plast i sprengstein vedlagt dette brevet.

Natur- og rekreasjonsverdier i tiltaksområdet

Det er i nærheten av tiltaksområdet registrert flere fuglearter oppført på norsk rødliste, herunder fiskeørn, svarsand og sandsvale (alle nær trua arter) og vipe (trua art), jf. Miljødirektoratets kartløsning Naturbase. Voilan som ligger vest for brua ved tiltaksområdet, er i Naturbase registrert som en svært viktig naturtype «deltaområde» (BN00006918). I faktaarket for lokaliteten beskrives naturtypen som våtmarker med åpne mudderbanker, starrsump og vierkratt. Deltaområdet er nå under en langsom tilgroing, bl.a. fordi vannet tidligere ble fordelt på flere løp, mens nå renner elva Kjetsåna bare i løpet langs sørsiden ved normalvannstand. Lokaliteten er svært viktig som trekk- og rastelokalitet for fugl, bl.a. våtmarkstilknyttede arter. I Breidflå finnes ørret, abbor og bleke.

Når det gjelder rekreasjonsverdier, beskriver SVV i notat av 15.07.2021 «Notat Breidflå – Tema: Naturmiljø og friluftsliv» at Hornnestangen er en veldig populær badestrand ved Breidflå, tilknyttet Hornnes camping (ca. 670 m i luftlinje fra nordre del av tiltaksområdet). I tillegg til bading benyttes området til båt- og kanoturer og gå- og sykkelturner. Rett nord for tiltaksområdet ligger Mineralparken som tilbyr flere typer aktiviteter utendørs.

Etter vår vurdering vil ikke den omsøkte utfyllingen direkte påvirke de registrerte naturverdiene. Utfyllingen i vann vil ifølge søknaden utformes slik at det er hulrom for fisk. Anleggsarbeidene kan likevel generere en del støy som kan ha negativ innvirkning hos fisk og fugl. Dessuten kan støy redusere verdien av friluftsliv og rekreasjon. Selv om tiltaket er begrenset i omgang, vurderer vi at støy kan være en ulempe ved utøvelse av friluftsliv og rekreasjon under anleggsperioden.

Tidsperiode for tiltaksgjennomføring

Som hovedregel tillates ikke tiltak i vann i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Av hensyn til bl.a. viktige naturtyper og arter kan ytterligere innskrenkning av perioden for å gjennomføre tiltak være aktuell. Vi fraviker ikke hovedregelen i det aktuelle tilfellet, jf. vilkår 13.

Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Miljødirektoratets sin kartløsning Naturbase, Artsdatabanken og dokumenter utarbeidet i forbindelse med prosjektet. Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av utfylling godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak. Vi anser dermed at naturmangfoldloven § 8 er tilstrekkelig ivaretatt og legger mindre vekt på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Otra er et vassdrag påvirket av bl.a. kraftverks- og veiutbygging og industri. Den omsøkte utfyllingen vil kunne gi en midlertidig negativ miljøeffekt under gjennomføringen. Med avbøtende tiltak og vilkår satt i tillatelsen anser imidlertid Statsforvalteren at de negative miljøkonsekvensene av tiltaket vil være begrenset og kan anses å være innenfor hva som er miljømessig akseptabelt. Det må likevel påvises aktsomhet mht. ukjente miljøproblemer i området.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Bruk av siltgardin og innskrenkning av tidsperioden for tiltaksgjennomføring er et eksempel på dette.

Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 10 («Best Available Technology»).

Vannforskriften

Tiltaksområdene tilhører vannforekomsten Breidflå (021-1081-L), jf. portalen Vann-nett. Vannforekomsten har dårlig økologisk og udefinert kjemisk tilstand. Ifølge opplysninger i Vann-nett, er nye tiltak nødvendig for å nå god miljøtilstand i vannforekomsten.

Den omsøkte utfyllingen berører kun en del av vannforekomsten. Etter Statsforvalterens vurdering vil ikke tiltaket forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomsten når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften §§ 5 og 12, forutsatt at tillatelsens vilkår overholdes. Vi vurderer derfor at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

6 Vilkår

1. Det kan fylles ut inntil 7 000 m³ sprengstein i Breidflå ved gnr./bnr. 14/26, 17/43 og 600/39 i Evje og Hornnes kommune. Utfyllingen skal ikke berøre større bunnareal enn det omsøkte arealet på 1 300 m².

2. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal heller ikke brukes stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig, og stein med fare for innhold av sulfidholdige bergarter.

Tennledninger, plastikk og annet ikke naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen. Fjernet avfall skal leveres til et lovlig avfallsanlegg.

Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Dette skal dokumenteres i sluttrapport, jf. vilkår 12.

3. Siltgardin eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt skal benyttes under utfylling. Siltgardinet skal så langt det er mulig omslutte hele tiltaksområdet, dvs. øst for utfyllingen og vest for brua mellom Breidflå og Voilan. Siltgardinet skal kontrolleres for funksjon.

Siltgardinet må ikke fjernes før arbeidene er avsluttet, og visuell kontroll viser at det ikke er synlig partikkelforurensning på innsiden av siltgardinet.

Etter at arbeidene er avsluttet, skal siltgardinen bringes til et lovlig avfallsanlegg. Fjerningen må gjennomføres slik at partikler som har festet seg til gardinet under arbeidene, ikke rauter av og spres i vannmassene.

Dersom tiltakshaver velger et annet spredningsbegrensende tiltak, skal dette avklares med Statsforvalteren før oppstart av arbeidene.

4. Arbeidet skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad medfører partikkelspredning og volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

5. Dersom det viser seg at utfyllingsmasser er av en slik karakter at arbeidene medfører alvorlige miljømessige problemer, tas det forbehold om at arbeidene skal stanses, og at saken blir vurdert på nytt.

6. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

7. Minimum én uke før tiltaket iverksettes skal det gis beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Det kan varsles med enkel e-post med saksnummer til sfagpost@statsforvalteren.no. Statsforvalteren skal også varsles når tiltaket er avsluttet. Statsforvalteren kan føre tilsyn under arbeidene.

8. Tiltakshaver har ansvaret for å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene, om de vilkår som gjelder. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltakene er avsluttet.

9. Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen. Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

10. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

11. Tiltakshaver skal rapportere data fra utført prøvetaking i sedimenter i Miljødirektoratets fagapplikasjon *Vannmiljø*. Vannlokalitetskoden skal oppgis i sluttrapport, jf. vilkår 12. når dataene er lagt inn, og vannlokalitetskoden skal oppgis.

12. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen seks uker etter at tiltaket er avsluttet. Rapporten skal bl.a. inneholde beskrivelse av arbeidene, kopi av loggføringer, redegjørelse for ev. avvik og øvrige opplysninger for å dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.

13. Tiltaket skal ikke gjennomføres i tidsrommet fra 15. mai til 15. september.

14. Tillatelsen er gyldig i to år f.o.m. vedtaksdato.

7 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Statens vegvesen, er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

8 Erstatning og klageadgang

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Statens vegvesen og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme frem. Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Vedtaket om gebyrsats kan påklages til Miljødirektoratet innen samme frist, jf. forurensningsforskriften § 41-5. Eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Statsforvalteren. Klagen gis ikke oppsettende virkning, og det fastsatte gebyret må derfor betales. Hvis Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløp bli refundert.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggruppetleder forurensning
Miljøvernavdelingen

Liudmila Pechinkina
rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Klageskjema
- 2 Faktaark om plast i sprengstein

Kopi til:

Evje og Hornnes kommune
ANS SETESDAL MINERAL PARK
Kari Therese F Hauan
Naturvernforbundet i Agder
Norsk maritimt museum
Agder fylkeskommune
Norges vassdrags- og
energidirektorat
Rune Hornnes

Kasernevegen 19	4735	EVJE
Magnus Barfots vei 5	4633	KRISTIANSAND S
Hornnesvegen 5	4737	Hornnes
Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Postboks 5091, Majorstuen	0301	OSLO
Valhallvegen 8 B	4737	HORNNES